

EDUSKUNNAN VASTAUS 110/2007 vp

Hallituksen esitys asevelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä asevelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 37/2007 vp).

Valiokuntakäsittely

Puolustusvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (PuVM 1/2007 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin varusmiespalvelusajan ottamiseksi huomioon eläkkeen määräytymisessä sekä kotiuttamisrahan maksamiseksi palveluksesta kotiutetuville. Eduskunta edellyttää lisäksi, että asevelvollisille kuuluvia taloudellisia etuuksia kehitetään edelleen.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Asevelvollisuuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään maanpuolustusvelvollisuuden täyttämisestä asevelvollisena puolustusvoimissa.

Tässä laissa säädetään lisäksi:

1) asevelvollisen määräämisestä virka-apu- ja pelastustehtäviin sekä muihin puolustusvoimille laissa säädettyihin tehtäviin;

2) poikkeusolojen tehtäviin sijoitettavan sellaisen henkilön henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröinnistä, joka ei ole asevelvollinen.

2 §

Asevelvollisuus

Jokainen miespuolinen Suomen kansalainen on asevelvollinen sen vuoden alusta, jona hän täyttää 18 vuotta, sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 60 vuotta, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Asevelvollisuuden suorittamiseen kuuluu varusmiespalvelus, kertausharjoitus, ylimääräinen palvelus ja liikekannallepanon aikainen palvelus sekä osallistuminen kutsuntaan ja palveluskelpoisuuden tarkastukseen.

Asevelvollinen on palveluksessa taikka kuuluu reserviin tai varareserviin.

Asevelvollisen oikeuksia ei saa tämän lain nojalla rajoittaa enempää kuin palvelusvelvollisuuden suorittaminen, sotilaallisen järjestyksen ylläpito sekä asevelvollisten ja muiden henkilöiden turvallisuus välttämättä vaativat.

3 §

Muu lainsäädäntö ja kansainväliset velvoitteet

Asevelvollisuuden suorittamisesta rajavartiolaitoksessa säädetään rajavartiolaitoksen hallinnosta annetussa laissa (577/2005) ja rajavartiolaissa (578/2005).

Vapautuksesta sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistumisesta vakaumuksen perusteella säädetään siviilipalveluslaissa (/) ja Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetussa laissa (645/1985).

Asevelvollisuuden suorittamisen sijasta suoritettavasta palveluksesta säädetään Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 12 §:ssä.

Asevelvollisuuden suorittamisesta on lisäksi voimassa, mitä siitä Suomea velvoittavissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään.

Naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta säädetään naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa (194/1995) ja vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007).

2 luku

Viranomaiset

4 §

Puolustusministeriö, pääesikunta, puolustushaarojen ja sotilaslääkärin esikunnat

Puolustusministeriö ohjaa asevelvollisuuden toteuttamista.

Pääesikunta johtaa ministeriön antamien perusteiden mukaisesti asevelvollisuuden toimeenpanoa ja kehittää asevelvollisuusjärjestelmää.

Puolustushaaran esikunta suunnittelee, kehittää ja ohjaa asevelvollisuusasioita toimialallaan ja sotilaslääkärin esikunta alueellaan.

5 §

Aluetoimisto ja kutsuntalautakunta

Aluetoimisto suunnittelee ja johtaa sotilaalista maanpuolustusta alueellaan, järjestää kutsunnat ja käsittelee asevelvollisuutta koskevia asioita.

Kutsuntalautakunta käsittelee asevelvollisuutta koskevia asioita kutsunnassa.

6 §

Joukko-osasto ja kertausharjoituksen johtaja

Joukko-osasto sekä sodan ajan perusyhtymä ja yhtymä (*joukko-osasto*) käsittelevät palveluksessa olevan asevelvollisuusasioita. Kertausharjoituksessa asioita käsittelee kertausharjoituksen johtaja.

7 §

Muutoksenhakuviranomainen

Muutoksenhakuviranomainen asevelvollisuutta koskevissa asioissa on kutsunta-asiain keskuslautakunta.

8 §

Yleinen toimi- ja päätösvalta

Yleinen toimi- ja päätösvalta asevelvollista koskevassa asiassa on aluetoimistolla sekä tässä laissa tarkoitetussa palveluksessa olevan osalta joukko-osaston komentajalla tai kertausharjoituksen johtajalla, jollei toimi- ja päätösvaltaa ole säädetty pääesikunnalle, puolustushaaran esikunnalle, sotilaslääkärin esikunnalle, perusyksikön päällikölle, joukkoyksikön komentajalle tai kutsuntalautakunnalle.

Päätöksenteosta sotilaskäskyasioissa säädetään puolustusvoimista annetussa laissa

(551/2007) sen ohella, mitä tässä laissa säädetään.

3 luku

Kutsunta ja palveluskelpoisuuden tarkastaminen

Palveluskelpoisuus

9 §

Palveluskelpoisuus

Asevelvollisen palveluskelpoisuudella tarkoitetaan sitä, että asevelvollinen suoriutuu tässä laissa tarkoitetusta palveluksesta eikä vaaranna omaa tai muiden palvelusturvallisuutta.

Palveluskelpoisuudesta päätetään tietojen perusteella, jotka asevelvollisesta, hänen terveydentilastaan sekä hänen fyysisestä ja henkisestä suorituskyvystään saadaan:

- 1) asevelvolliselta itseltään;
- 2) terveydenhuollon ammattihenkilön tarkastuksessa;
- 3) soveltuvuuskokeessa;
- 4) 96 §:ssä tarkoitettulta viranomaiselta.

Palvelukseen voidaan määrätä vain palveluskelpoinen asevelvollinen.

10 §

Palveluksesta vapauttaminen palveluskelpoisuuden puuttumisen takia

Asevelvollinen vapautetaan palveluksesta rauhan aikana, jos hänellä on vaikea vamma tai sairaus, joka estää palveluksen asevelvollisena, tai jos hänen todetaan terveydentilansa vuoksi olevan kykenemätön palvelukseen niin pitkän ajan, ettei hänen kouluttamisensa myöhemminkään olisi tarkoituksenmukaista, taikka jos hän on vaaraksi palvelusturvallisuudelle.

Palveluskelpoisuuden tilapäisen puuttumisen takia asevelvollinen jätetään määräämättä palvelukseen tai vapautetaan palveluksesta toistaiseksi sekä määrätään myöhemmin toimitettavaan tarkastukseen. Määräys voidaan antaa yhden tai

useamman kerran enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Lisäksi palveluksesta rauhan aikana vapautetaan asevelvollinen, joka on 2 momentin nojalla määrätty kutsuntaan tarkastettavaksi ja jota ei ole todettu palveluskelpoiseksi tai vapautettu palveluksesta rauhan aikana viimeistään sinä vuonna, jona hän täyttää 25 vuotta. Tällöin vapauttamisen edellytyksenä on, ettei asianomainen ole laiminlyönyt velvollisuuttaan osallistua kutsuntaan tai momentissa tarkoitettuun tarkastukseen.

11 §

Palveluskelpoisuutta koskeva määräyksenantovaltuutus

Päaesikunta antaa tarkemmat määräykset palveluskelpoisuuden määrittämisen lääketieteellisistä perusteista. Lisäksi pääesikunta antaa määräykset ominaisuuksista, joita edellytetään yksittäisessä palvelustehtävässä.

Kutsunta

12 §

Kutsunnan tarkoitus

Kutsunnassa määritetään asevelvollisen palveluskelpoisuus, ja sen perusteella päätetään palveluksesta. Lisäksi annetaan tietoa maanpuolustusvelvollisuudesta ja edistetään kansanterveystyötä.

13 §

Kutsunanalainen

Kutsunanalainen on miespuolinen Suomen kansalainen, joka:

- 1) kutsuntavuonna täyttää 18 vuotta;
- 2) on jäänyt edellisiin kutsuntoihin saapumatta, jollei hänen palveluskelpoisuudestaan ole vielä erikseen tehty päätöstä eikä hän ole täyttänyt tai sinä vuonna täytä 30 vuotta; tai
- 3) on määrätty 10 §:n 2 momentin nojalla uudelleen tarkastettavaksi kutsunnassa.

Kutsunanalainen ei ole henkilö, joka on saanut Suomen kansalaisuuden tai päätöksen kansalaisuudesta sinä vuonna, jona hän täyttää 18 vuotta tai sen vuoden jälkeen. Hänet voidaan kuitenkin määrätä tarkastettavaksi 26 §:n mukaan.

14 §

Terveystilaa koskeva kysely ja ennakkoterveystarkastus

Kutsunanalaiselle lähetetään ennen kutsuntaa kysely terveydentilan selvittämiseksi. Kutsunanalaisen tulee vastata kyselyyn sekä esittää oma arvionsa terveydestään ja toimittaa mahdolliset terveydentilaansa koskevat lääkärinlausunnot.

Kutsunanalainen velvoitetaan palveluskelpoisuuden selvittämiseksi osallistumaan kutsuntaa edeltävään terveystarkastukseen terveyskeskuksessa tai muussa tarkastukseen soveltuvassa paikassa kutsuntavuonna, jollei tarkastus ole ilmeisen tarpeeton aluetoimiston 1 momentin mukaan kutsunanalaiselta tai 96 §:n mukaan muulta taholta kutsunanalaisen palveluskelpoisuudesta saaman selvityksen tai asevelvollisen ulkomailla asumisen takia taikka muusta erityisestä syystä.

15 §

Kutsunnan aika ja kutsuntaluettelo sekä kutsuntakuulutus

Kutsunnat pidetään vuosittain, ja ne aloitetaan aikaisintaan elokuun 15 päivänä ja päätetään viimeistään joulukuun 15 päivänä.

Kutsunanalainen merkitään kutsuntaluetteloon sen kunnan mukaan, jossa hänellä on 1 päivänä tammikuuta ollut kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta tai väestökirjanpitokunta.

Kutsunnan ajasta ja paikasta ilmoitetaan kutsuntakuulutuksella, joka on nähtävillä puolustusvoimien verkkosivuilla ja kunnan ilmoitustaululla vähintään kaksi viikkoa ennen kutsunto-

ja sekä kutsuntojen ajan. Tarpeen mukaan kuulutus voidaan pitää nähtävänä myös muulla tavoin.

16 §

Läsnäolovelvollisuus kutsunnassa

Kutsunanalaisen tulee osallistua kutsuntakuulutuksessa tarkoitettuun kutsuntatilaisuuteen henkilökohtaisesti, jollei häntä ole vapautettu läsnäolovelvollisuudesta.

Aluetoimisto voi vapauttaa henkilökohtaisesta läsnäolovelvollisuudesta kutsunnassa asevelvollisen:

- 1) jolla on vaikea vamma tai sairaus;
- 2) joka on osallistunut 29 §:ssä tarkoitettuun valintakokeeseen ja joka on määrätty palvelukseen; tai
- 3) joka asuu ulkomailla ja on toimittanut lääkärinlausunnon tai muun luotettavan selvityksen, jonka perusteella hänen palveluskelpoisuutensa voidaan määrittää.

Pidätetty, tutkintavanki tai vapausrangaistusta suorittava kutsunanalainen tarkastetaan hänen vapauduttuaan. Hänen tulee ilmoittaa vapautumisestaan välittömästi aluetoimistolle.

Kutsunanalainen, joka ei ole osallistunut kutsuntatilaisuuteen laillisen esteen vuoksi, on velvollinen välittömästi laillisen esteen lakattua näyttämään aluetoimistolle toteen esteensä. Jos kutsunanalainen opiskelee kaukana kutsunta- paikkakunnalta tai hänellä on muu perusteltu syy, hän voi aluetoimiston suostumuksella osallistua muuhun saman vuoden kutsuntatilaisuuteen kuin siihen, johon hänen kutsuntakuulutuksen mukaan on osallistuttava.

17 §

Soveltuvuuskoe ja kysely kutsunnassa

Kutsunanalainen voidaan määrätä soveltuvuuskokeeseen palveluskelpoisuuden ja palvelukseen määräämisen edellytysten arvioimista varten. Kokeeseen perustuvan arvion tekee terveydenhuollon ammattihenkilö. Soveltuvuuskokeeseen osallistuneella on oikeus saada tieto kokeen tuloksesta.

Kutsunanalaisen vastattavaksi voidaan lisäksi antaa terveydentilaa ja palveluskelpoisuutta koskeva kysely.

18 §

Muut kutsuntaan liittyvät velvollisuudet

Kutsunanalaisen tulee noudattaa sotilasviranomaisen ja kutsuntalautakunnan kutsuntatilaisuudessa antamia määräyksiä.

Rangaistus 1 momentissa tarkoitetun määräyksen noudattamatta jättämisestä ja luvottomasta poissaolosta kutsunnasta säädetään 13 luvussa.

19 §

Kutsuntalautakunta

Aluetoimisto asettaa kutsuntojen toimittamista varten toimialueelleen vuodeksi kerrallaan vähintään yhden kutsuntalautakunnan, jossa on puheenjohtaja ja kaksi muuta jäsentä.

Kutsuntalautakunnan puheenjohtajan tulee olla asevelvollisuusasioihin perehtynyt virassa oleva upseeri, jolla on kokemusta asevelvollisuusasioiden käsittelemisestä. Muista jäsenistä toisen tulee olla asevelvollisuusasioihin perehtynyt sotilasvirassa palveleva henkilö ja toisen jäsenen sen kunnan edustaja, jonka kutsunanalaisista kutsuntatoimitus koskee. Lisäksi jäsenistä ainakin yhden tulee olla aluetoimiston virkamies.

Kutsuntalautakunta on päätösvaltainen, kun läsnä ovat puheenjohtaja ja molemmat muut jäsenet.

20 §

Kutsuntalautakunnan tehtävät

Kutsuntalautakunta päättää asevelvollisen palveluskelpoisuudesta ja sen perusteella asevelvollisen:

- 1) palvelukseen määräämisestä;

- 2) palveluksesta vapauttamisesta; tai
- 3) määräämisestä kutsunnassa toimitettavaan uuteen tarkastukseen.

Kutsuntalautakunta hyväksyy lisäksi asevelvollisen siviilipalvelukseen.

21 §

Asian käsitteleminen kutsuntalautakunnassa

Kutsuntalautakunta käsittelee asiat kutsuntaluettelon mukaan erikseen kunkin kutsunanalaisen osalta. Asia voidaan 16 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta käsitellä ja ratkaista ilman, että kutsunanalainen on läsnä.

Kutsunanalaisen palveluskelpoisuuden määrittämisessä kutsuntalautakuntaa avustaa lääkäri, joka tekee ehdotuksen tarkastamiensa asevelvollisten palveluskelpoisuudesta. Ehdotus ei sido kutsuntalautakuntaa.

22 §

Kutsuntaan liittyvät kunnan tehtävät

Kunnan tulee aluetoimiston esityksestä järjestää:

- 1) asevelvollisten ennakkoterveystarkastus terveyskeskuksessa tai muussa tarkastukseen soveltuvassa paikassa;
- 2) tarpeellinen määrä lääkäreitä kutsuntaan; ja
- 3) soveltuvat tilat kutsuntojen toimittamista varten.

Kunnan tulee lisäksi nimetä kutsuntalautakuntaan kunnan edustaja ja tälle tarpeellinen määrä varahenkilöitä.

23 §

Poliisin kutsunnassa antama virka-apu

Kutsuntatilaisuudessa tulee olla tarpeellinen määrä poliisimiehiä valvomassa järjestystä ja antamassa toimivaltaansa kuuluvaa virka-apua.

24 §

Kustannusten korvaaminen

Kunnan järjestämän terveystarkastuksen ja kunnan kutsuntaan järjestämien lääkärien kustannusten korvaamisesta säädetään kansanterveyslaissa (66/1972). Kustannukset tilojen järjestämisestä kutsuntaa varten korvataan siten kuin aluetoimisto ja kunta erikseen sopivat.

Kutsuntalautakunnan jäsenenä olevalla kunnan edustajalla on oikeus saada valtion varoista palkkio osallistumisesta kutsuntalautakunnan työhön sekä korvaus matkustamiskustannuksista. Palkkion ja korvausten maksamisen perusteista säädetään puolustusministeriön asetuksella.

Sotilasviranomaisella on oikeus saada 23 §:ssä tarkoitetut palvelut maksutta.

25 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kutsuntojen sekä 14 §:ssä tarkoitetun terveydentilaa koskevan kyselyn ja ennakkoterveystarkastuksen toimittamisesta. Asetusta tarkentavat yksityiskohtaiset määräykset antaa pääesikunta.

Palveluskelpoisuuden tarkastus ja palveluksesta päättäminen muulloin kuin kutsunnassa

26 §

Aluetoimiston järjestämä tarkastus sekä palveluksesta päättäminen

Aluetoimisto voi tehdä päätöksen asevelvollisen palveluskelpoisuudesta, jos:

- 1) asevelvollinen on jäänyt saapumatta kutsuntaan;
- 2) asevelvollinen on määrätty tarkastukseen 10 §:n 2 momentin mukaisesti;

3) asevelvollisen palveluskelpoisuus on muuttunut kutsunnan ja varusmiespalvelukseen astumisen välisenä aikana taikka varusmies- tai kertausharjoituspalveluksen jälkeen; tai

4) asevelvollinen on 13 §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilö.

Aluetoimisto voi määrätä asevelvollisen osallistumaan tarkastukseen henkilökohtaisesti 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä varten. Asevelvollisen läsnäolo ei ole kuitenkaan välttämätön, jos asevelvolliselle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi ja asevelvollisen terveydentilasta on asevelvollisen toimittama tai muu selvitys, jonka perusteella päätös palveluskelpoisuudesta voidaan tehdä.

Asevelvollinen voi pyytää palveluskelpoisuutensa tarkastamista tai jo määrätyn tarkastuksen aikaistamista. Tällöin sovelletaan, mitä 2 momentissa säädetään.

Aluetoimisto voi tehdä päätöksen asevelvollisen palveluksesta.

Edellä 1 ja 4 momentissa tarkoitettu päätös tehdään ilman esittelymenettelyä siten kuin aluetoimiston työjärjestyksessä tarkemmin määrätään.

27 §

Tarkastuksen toimittaminen

Palveluskelpoisuuden määrittämisessä avustaa lääkäri, joka tekee ehdotuksen asevelvollisen palveluskelpoisuudesta. Ehdotus ei sido aluetoimistoa.

Asevelvollisen tulee noudattaa sotilasviranomaisen tarkastustilaisuudessa antamia määräyksiä. Rangaistus poissaolosta tarkastuksesta ja tottelemattomuudesta tarkastuksessa säädetään 13 luvussa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin aluetoimiston järjestämästä tarkastuksesta ja tarkastukseen määrittämisestä.

4 luku

Palvelukseen määrääminen

28 §

Varusmiespalveluksen aloittamisen ajankohta

Asevelvollinen määrätään aloittamaan varusmiespalvelus yleisenä tai erityisenä palveluksen aloittamispäivänä viimeistään kolmantena kalenterivuonna kutsunnan jälkeen.

Kun varusmiespalvelusta koskeva päätös tehdään muulloin kuin kutsunnassa, asevelvollinen voidaan määrätä aloittamaan palvelus samana vuonna kuin päätös tehdään tai viimeistään toisena kalenterivuonna sen jälkeen.

Asevelvollinen voidaan erityisestä syystä määrätä palvelukseen muuna kuin 1 momentissa tarkoitettuna päivänä. Laillisen esteen takia määräaikana varusmiespalvelukseen saapumatta jääneen asevelvollisen on aloitettava palvelus heti esteen lakattua, jollei hänelle ole määrätty muuta aikaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista varusmiespalveluksen aloittamispäivistä säädetään puolustusministeriön asetuksella.

29 §

Palvelukseen määrääminen valintakokeen perusteella

Asevelvollisia voidaan valita koulutettavaksi laskuvarjojääkäriksi, sukeltajaksi, sotilassoittajaksi, ilmavoimien tehtäviin, kansainvälisen valmiusjoukon tehtäviin tai muihin erikoistehtäviin valintakokeiden perusteella. Valintakokeeseen kutsutaan koulutukseen vapaaehtoisesti hakeutunut asevelvollinen, joka täyttää koulutukseen hakeutuvalla asetetut vaatimukset.

Pääesikunta ja puolustushaaraesikunta voivat antaa määräyksiä, jotka koskevat erikoiskoulutukseen hakeutuvan annettavia tietoja, tältä vaadittavia fyysisiä ja muita ominaisuuksia sekä erikoiskoulutukseen hyväksymisen perusteita.

30 §

Määräyksen peruuttaminen

Aluetoimisto voi peruuttaa varusmiespalveluksen aloittamista koskevan määräyksen ja määrätä asevelvollisen myöhemmin toimitettavaan tarkastukseen, jos asevelvollinen on ennen palveluksen alkamista vammautunut tai sairastunut niin, että hän ei ole palveluskelpoinen.

Palveluksen aloittamista koskeva määräys voidaan lisäksi peruuttaa ja antaa uusi määräys, jos:

1) asevelvollinen on kutsunnan jälkeen hyväksytty 29 §:ssä tarkoitettuun erikoiskoulutukseen; tai

2) palvelusta ei voida järjestää alkuperäisen määräyksen mukaisesti sen antamisen jälkeen tapahtuneen joukkojen järjestelyn tai muun vastaavan syyn takia.

Palveluksen aloittamista koskeva määräys voidaan peruuttaa myös, jos määräyksen antamisen jälkeen on tullut ilmi seikkoja, jotka osoittavat asevelvollisen olevan vaaraksi palvelusturvallisuudelle.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu uusi määräys palveluksen aloittamisesta voidaan antaa asianosaista kuulematta.

31 §

Palveluksen aloittamisajan ja palveluspaikan muutos

Palveluksen aloittamisajankohtaa voidaan asevelvollisen hakemuksesta muuttaa, jos se on asevelvolliselle erittäin tarpeellista:

- 1) ammattiin valmistumisen vuoksi;
- 2) opiskelun vuoksi;
- 3) taloudellisten asioiden järjestämisen vuoksi; tai
- 4) muun erityisen henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Palveluspaikkaa voidaan asevelvollisen hakemuksesta muuttaa, jos se on asevelvolliselle erittäin tarpeellista erityisen henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös palveluksessa olevan asevelvollisen palvelukseen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua palvelusajan ja palveluspaikan muutosta haetaan kirjallisesti aluetoimistolta. Hakemukseen on liitettävä selvitys 1 ja 2 momentissa tarkoitettua perusteesta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu hakemus ei ole pätevä syy jäädä pois palveluksesta.

32 §

Kertausharjoitukseen määrääminen

Kertausharjoitukseen voidaan määrätä reserviin kuuluva asevelvollinen.

Määräys osallistua kertausharjoitukseen lähetetään asevelvolliselle vähintään kolme kuukautta ennen harjoituksen alkamista. Määrääjasta voidaan asevelvollisen suostumuksella poiketa.

33 §

Kertausharjoitusta koskevan määräyksen peruuttaminen

Aluetoimisto voi peruuttaa kertausharjoitukseen osallistumista koskevan määräyksen, jos asevelvollinen on ennen palveluksen alkamista vammautunut tai sairastunut niin, ettei hän kykene suoriutumaan hänelle suunnitelluista palvelustehtävistä kertausharjoituksessa. Määräys voidaan lisäksi peruuttaa, jos harjoitukseen määrätty asuu pysyvästi ulkomailla eikä määräyksen antajalla ole ollut tästä tietoa määräystä annettaessa.

34 §

Kertausharjoituksesta vapauttaminen

Kertausharjoituksesta voidaan asevelvollisen hakemuksesta vapauttaa asevelvollinen:

1) jolle vapautus on tämän perhe- tai taloudellisten olojen taikka ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen liittyvien syiden vuoksi erittäin tarpeellinen;

2) jonka opintojen aloittaminen tai eteneminen tuntuvasti kärsisi ilman vapauttamista;

3) jonka osallistuminen kertausharjoitukseen erityisen vakavasti häiritäisi tai vahingoittaisi hänen työnantajansa toimintaa; tai

4) asevelvollisen muun erityisen henkilökohallisen syyn vuoksi.

Vapautusta haetaan kirjallisesti määräyksen antaneelta aluetoimistolta. Hakemukseen on liitettävä tarpeellinen selvitys 1 momentissa tarkoitettua perusteesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu hakemus ei ole pätevä syy jäädä pois palveluksesta.

35 §

Kansanedustajan, valtioneuvoston jäsenen ja Euroopan parlamentin jäsenen palveluksen aloittamisajan siirto ja vapautus kertausharjoituksesta

Asevelvollisen tekemän ilmoituksen perusteella hänelle määrättyä varusmiespalveluksen aloittamisaikaa siirretään tai hänet vapautetaan kertausharjoituksesta, jos siirtäminen tai vapauttaminen on tarpeen kansanedustajan tehtävän, valtioneuvoston jäsenyyden tai Euroopan parlamentin jäsenyyden hoitamista varten. Varusmiespalvelus on kuitenkin aloitettava viimeistään sinä vuonna, jona asevelvollinen täyttää 29 vuotta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä kirjallisesti aluetoimistolle ja ilmoitukseen on liitettävä selvitys tehtävästä.

5 luku

Palvelus asevelvollisena ja palveluksen järjestäminen

Varusmiespalvelus

36 §

Varusmiespalveluksen tarkoitus

Varusmiespalveluksen aikana asevelvolliset koulutetaan ja harjaannutetaan sotilaallisen

maanpuolustuksen tehtäviin ja siten osaltaan luodaan edellytykset sodan ajan varalta tarvittavien joukkokokonaisuuksien tuottamiselle.

Varusmiespalveluksen peruskoulutuskauden aikana opetetaan sotilaan perustaidot, tehdään tarvittavat soveltuvuus- ja kuntotestit sekä arvioidaan soveltuvuus erikois- tai johtajakoulutukseen.

Erikoiskoulutuskaudella annetaan koulutus miehistön tehtäviin, erityistaitoa vaativiin miehistön tehtäviin sekä vaativimpiin miehistön erityistehtäviin. Johtajakoulutuskaudella annetaan koulutus aliupseerin ja upseerin tehtäviin.

Joukkokoulutuskaudella 3 momentissa tarkoitettun koulutuksen saaneet varusmiehet koulutetaan toimimaan sodanajan joukon tehtävässä.

37 §

Palvelusajan määräytyminen

Varusmiespalvelusaika on:

- 1) miehistön tehtäviin koulutettavalla 180 päivää;
- 2) miehistön erityistaitoa vaativiin tehtäviin koulutettavalla 270 päivää;
- 3) upseereiksi, aliupseereiksi ja miehistön vaativimpiin erityistehtäviin koulutettavalla 362 päivää.

Velvollisuus suorittaa varusmiespalvelusta rauhan aikana päättyy sen vuoden lopussa, jona asevelvollinen täyttää 30 vuotta.

38 §

Koulutukseen määrääminen

Varusmies, joka soveltuvuuskokeissa ja palvelustehtävissä on osoittanut johtamistaitoa ja soveltuvuutta aliupseerin tai upseerin tehtävään ja jolla on tarpeelliset tiedot ja taidot, voidaan määrätä koulutettavaksi aliupseeriksi tai upseeriksi reserviin.

Varusmies, joka soveltuvuuskokeissa ja palvelustehtävissä osoittamiensa taitojen ja ominai-

suuksien sekä ennen varusmiespalvelusta saamansa koulutuksen tai hoitamiensa tehtävien perusteella soveltuu 37 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun miehistön erityistaitoa vaativaan tehtävään, joita ovat puolustushaara-, koulutushaara- ja erikoiskoulutustehtävät, tai 37 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun miehistön vaativimpaan erityistehtävään, joita ovat osatilasajoneuvon kuljettajan ja panssarijoukkojen tehtävistä sekä merivoimien ja ilmavoimien erikoistehtävät, voidaan määrätä koulutettavaksi sellaiseen tehtävään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin koulutukseen määräämisestä ja koulutuksen antamisesta sekä miehistön erityistaitoa vaativista ja miehistön vaativimmista erityistehtävistä.

39 §

Määräyksen tiedoksianto

Edellä 38 §:ssä tarkoitettu koulutusta koskeva määräys on annettava varusmiehelle viimeistään kolme kuukautta ennen kuin hänen palvelusajansa 37 §:n nojalla muuten päättyisi. Ilmoittamista koskevasta määräajasta voidaan kuitenkin varusmiehen suostumuksella poiketa.

40 §

Koulutuksen keskeyttäminen

Edellä 38 §:ssä tarkoitettu koulutus voidaan keskeyttää, jos varusmies:

- 1) on estynyt osallistumasta koulutukseen niin pitkän ajan, että koulutustavoitteet eivät toteudu;
- 2) ei kykene suoriutumaan suunnitellusta koulutuksesta; tai
- 3) on koulutuksen aikana syyllistynyt rikokseen tai muutoin käyttäytynyt tavalla, joka osoittaa sopimattomuutta 38 §:ssä tarkoitettuun tehtävään tai kyseinen sopimattomuutta koskeva tieto on tullut sotilasviranomaisen tietoon koulutukseen määräämisen jälkeen.

41 §

Palvelusajan lyhentäminen

Jos 38 §:ssä tarkoitettu koulutus on 40 §:n mukaisesti keskeytetty terveydellisen tai muun varusmiehestä riippumattoman syyn takia, hänelle määrättyä 270 tai 362 päivän palvelusajaa lyhennetään. Jollei 2 momentista muuta johdu, palvelusaika lyhennetään 180 päiväksi, jos varusmies on palvellut alle 180 päivää, ja 270 päiväksi, jos hän on palvellut yli 180 päivää. Palvelusajaa ei voida lyhentää ilman varusmiehen suostumusta.

Jos varusmies on palvellut yli 270 päivää tai jos hän on suorittanut 38 §:n 1 momentissa tarkoitettuun johtajakoulutukseen kuuluvan ensimmäisen vaiheen, hänen palvelusajansa voidaan lyhentää vain:

1) erityisen painavasta henkilökohtaisesta syystä; tai

2) jos asianomaiselle ei voida järjestää tarkoituksenmukaista palvelusta eikä häntä voida sijoittaa pitempää palvelusajaa edellyttävään tehtävään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin palvelusajaa lyhennettäessä noudattavasta menettelystä.

42 §

Osallistuminen palvelusolosuhteita kehittävään toimintaan

Joukko-osastossa on joukko-osaston komentajan alainen varusmiestoimikunta, joka osallistuu varusmiesten aseman ja palvelusolosuhteiden kehittämiseen. Toimikunnalla on puheenjohtaja ja tarvittava määrä muita jäseniä ja toimihenkilöitä. Puheenjohtaja, jäsenet ja toimihenkilöt valitaan varusmiesten joukosta.

Joukko-osaston komentaja vahvistaa toimikunnan kokoonpanon ja määrää toimikunnan työtä ohjaamaan yhden tai useamman palkattuun henkilöstöön kuuluvan.

Varusmiestä saa kieltää osallistumasta 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan vain, jos osallistuminen haittaa hänen koulutustavoitteidensa

toteutumista. Kiellosta on kiellon antajan välittömästi ilmoitettava joukko-osaston komentajalle.

Pääesikunta antaa tarkemmat määräykset varusmiestoimikunnan toiminnan järjestelystä.

43 §

Toiminta palveluksen ulkopuolella

Varusmiespalveluksessa oleva henkilö ei saa harjoittaa elinkeinoa tai ammattia tai ottaa toimittaakseen kunnallista taikka muuta julkista tehtävää ilman joukko-osaston komentajan antamaa lupaa, jos toiminta edellyttää muun kuin vapaa-ajan käyttämistä tai se muutoin voi merkittävästi haitata palvelustehtävien asianmukaista hoitamista.

44 §

Loma ja isyysvapaa

Varusmiespalveluksessa olevalla on oikeus:

1) varusmiespalvelusajan pituuden mukaisesti määräytyvään 6, 12 tai 18 päivän henkilökohtaiseen lomaan, joka myönnetään ilman erikseen esitettävää syytä;

2) oman lapsen syntymän yhteydessä pidettävään 12 päivän isyysvapaaseen.

45 §

Kuntoisuusloma

Varusmiehelle, joka on palveluksessa erityisesti kunnostautunut, voidaan myöntää yhteensä enintään 20 päivää kuntoisuuslomaa koulutustavoitteiden sen salliessa.

Pääesikunta antaa tarkempia määräyksiä kuntoisuusloman myöntämisestä.

46 §

Loma pakottavasta henkilökohtaisesta syystä

Varusmiehelle voidaan edellä tarkoitettujen lomien lisäksi myöntää pakottavasta henkilökohtaisesta syystä lomaa enintään 180 päivää.

47 §

Päätösvalta

Edellä 44 ja 45 §:ssä tarkoitetun loman ja vapaan myöntämistä koskevan asian käsittelee ja ratkaisee perusyksikön päällikkö.

Edellä 46 §:ssä tarkoitettua pakottavasta henkilökohtaisesta syystä myönnettävää lomaa koskevan asian käsittelee ja ratkaisee perusyksikön päällikkö, joukkoyksikön komentaja tai joukko-osaston komentaja. Pääesikunta antaa tarkempia määräyksiä toimivallan määräytymisestä loman pituuden perusteella.

Kertausharjoitus

48 §

Kertausharjoituksen tarkoitus

Reservin kertausharjoituksilla:

- 1) pidetään yllä varusmiespalveluksen aikana saatuja sotilaallisia tietoja ja taitoja sekä koulutetaan vaativampiin tehtäviin;
- 2) perehdytetään asevelvolliset sotilaallisessa maanpuolustuksessa tapahtuneen kehityksen mukanaan tuomiin muutoksiin;
- 3) harjoitetaan joukkokokonaisuuksia niille suunnitelluissa kokoonpanoissa;
- 4) mahdollistetaan sotilaallisen valmiuden joustava kohottaminen.

49 §

Kuuluminen reserviin ja varareserviin

Asevelvollinen kuuluu varusmiespalveluksen jälkeen reserviin:

- 1) miehistöön kuuluva sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 50 vuotta;
- 2) upseeri, opistoupseeri ja aliupseeri sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 60 vuotta;
- 3) upseeri, jolla on everstin tai kommodorin tai niitä ylempi sotilasarvo, niin kauan kuin hän on palveluskelpoinen.

Varareserviin kuuluu asevelvollinen, joka:

- 1) ei ole vielä suorittanut varusmiespalvelusta;

- 2) ei enää kuulu reserviin; tai

- 3) on vapautettu palveluksesta rauhan aikana.

50 §

Velvollisuus osallistua kertausharjoitukseen

Reservissä oleva asevelvollinen on velvollinen osallistumaan kertausharjoitukseen. Harjoitusten yhteenlaskettu enimmäisaika on:

- 1) miehistöllä 40 päivää;
- 2) miehistön erityistaitoa vaativiin ja miehistön vaativimpiin erityistehtäviin koulutetulla 75 päivää;
- 3) aliupseerilla, opistoupseerilla ja upseerilla 100 päivää.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen aikojen lisäksi asevelvollinen voidaan suostumuksensa mukaisesti määrätä hänen sodan ajan sijoituksensa mukaisen joukon kertausharjoitukseen enintään 20 päiväksi kalenterivuodessa, jos asevelvollinen on puolustusvoimille välttämätön joukon johtamisessa tai koulutuksessa. Palvelukseen määrääminen edellyttää lisäksi asevelvollisen työnantajan kirjallista suostumusta, jos harjoitus tapahtuu työaikana.

Laillisen esteen takia määräaikana harjoitukseen saapumatta jääneen asevelvollisen on saatava harjoitukseen välittömästi esteen lakattua, jollei sotilasviranomainen ole antanut hänelle muuta määräystä.

51 §

Loma ja isyysvapaa

Kertausharjoituksessa olevaan sovelletaan, mitä 44 §:n 2 kohdassa säädetään isyysvapaasta ja 46 §:ssä pakottavasta henkilökohtaisesta syystä myönnettävästä lomasta.

Palvelusajan laskeminen

52 §

Palvelusajan alkaminen ja päättymisen

Palvelusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin asevelvollinen saapuu palvelukseen. Palvelusai-

kaan lasketaan palveluksen aloittamispäivä ja kotiuttamispäivä.

Asevelvollinen, joka tämän lain mukaan laskettavan palvelusaikansa päättyessä palvelee Suomen alueen ulkopuolella, kotiutetaan hänen palattuaan takaisin Suomen alueelle. Ylimääräisesti palvellut päivät luetaan hyväksi kertausharjoituksena. Etuudet määräytyvät sen palveluksen mukaan, johon asevelvollinen oli määrätty.

Jos asevelvollinen tämän lain mukaan laskettavan palvelusaikansa päättyessä suorittaa arestirangaistusta, hänen palveluksensa jatkuu rangaistuksen suorittamisen ajan.

53 §

Palvelusaikaan kuulumaton aika

Varusmiespalveluksessa tai kertausharjoituksessa olevan palvelusaikaa ei ole:

1) aika, jonka hän on 46 §:ssä tarkoitetulla lomalla;

2) aika, jonka hän on ollut luvattomasti pois palveluksesta;

3) arestiaika siltä osin kuin hän on suorittanut arestirangaistusta yhteensä yli kymmenen vuorokautta;

4) aika, jonka hän on ollut vapautensa menettäneenä rikoksesta epäiltynä;

5) yleisessä rangaistuslaitoksessa suoritetun vankeusrangaistuksen taikka samalla kertaa täytäntöön pantavan arestirangaistuksen aika.

Palvelusaikaa laskettaessa palvelusajasta vähennetään 1 momentin perusteella täydet kalenterivuorokaudet.

Yhteiset säännökset

54 §

Sotilasvala ja sotilasvakuutus

Tässä laissa tarkoitettussa palveluksessa olevan asevelvollisen on valintansa mukaan joko vannottava sotilasvala tai annettava sotilasvakuutus.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin sotilasvalan ja vakuutuksen kaavasta

sekä sotilasvalaa vannottaessa ja vakuutusta annettaessa noudatettavasta menettelystä.

55 §

Opetuskieli ja komentokieli

Asevelvollisten opetuskieli on suomi tai ruotsi. Suomen- tai ruotsinkielisellä asevelvollisella on oikeus tulla määrätyksi joukko-osastoon, jonka opetuskieli on hänen äidinkieltensä.

Opetuskielenä voidaan käyttää muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua kieltä, kun opetus liittyy kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan taikka kun siihen on muu erityinen syy.

Puolustusvoimien komentokielestä säädetään kielilaissa (423/2003).

56 §

Syrjintäkielto

Tähän lakiin perustuvaa asevelvollisuutta täytäntöön pantaessa ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan iän, alkupeuran, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

57 §

Palvelusvelvollisuus ja paikallaolovelvollisuus

Asevelvollisen tulee palvella hänelle määrättyssä joukossa sekä noudattaa lakiin perustuvan toimivallan nojalla annettuja sotilaallista järjestystä ja palvelusta koskevia määräyksiä, esimiehen käskyjä ja muita palvelukseen kuuluvia velvollisuuksiaan.

Palveluksessa olevan asevelvollisen tulee olla hänelle määrättyssä palveluspaikassa silloin, kun hänelle ei ole annettu lupaa poistua sieltä.

Palvelusvelvollisuuden ja paikallaolovelvollisuuden tarkemmasta sisällöstä määrätään sotilaskäskynä annettavalla ohjesäännöllä.

58 §

Lepo ja vapaa-aika

Palveluksessa olevalla on oikeus riittävään lepoon sekä virkistystä varten tarpeelliseen vapaa-aikaan, jota sotilasviranomaisen luvalla voidaan viettää myös palveluspaikan ulkopuolella.

Levosta ja vapaa-ajasta määrätään tarkemmin sotilaskäskynä.

59 §

Lupa poistua palveluspaikasta

Asevelvolliselle voidaan myöntää lupa lyhytaikaisesti poistua 57 §:ssä tarkoitettusta palveluspaikasta:

- 1) lääkärinlausunnon perusteella sairaudesta tai vammautumisesta toipumisen takia;
- 2) lähiomaisen kuolemantapauksen tai tämän äkillisen vakavan sairauden takia;
- 3) muun henkilökohtaisen pakottavan syyn takia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua asiaa käsittelee ja ratkaisee perusyksikön päällikkö, joukko-osaston komentaja, joukko-osaston komentaja tai kertausharjoituksen johtaja. Pääesikunta antaa tarkempia määräyksiä toimivallan määräytymisestä.

60 §

Palveluksen keskeyttäminen

Joukko-osaston komentaja voi keskeyttää asevelvollisen tässä laissa tarkoitettua palveluksen ja kotiuttaa asevelvollisen, jos:

- 1) asevelvollisen koulutus on keskeytetty 40 §:n 1 kohdan nojalla ja asevelvollinen on kykenemätön myös muuhun palvelukseen pitkähkön ajan;
- 2) asevelvollinen on epäiltynä sellaisesta rikoksesta tai käyttäytyy sellaisella tavalla, että on perusteltua aiheuttaa epäillä, että asevelvollinen voi vakavasti vaarantaa muiden palvelusturvallisuuden;

3) asevelvollisen palveluskelpoisuus puuttuu 10 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla pitkähkön ajan.

Lisäksi asevelvollisen palvelus voidaan puolustusministeriön päätöksen mukaisesti keskeyttää, jos se on välttämätöntä vakavan kulkutaudin leviämisen estämiseksi tai muusta pakottavasta syystä.

Jos asevelvollinen on tehnyt hakemuksen siviilipalvelukseen tai täydennyspalvelukseen, hänen palveluksensa keskeytetään ja hänet kotiutetaan.

Asevelvollista on kuultava henkilökohtaisesti, jos palvelus keskeytetään 1 momentissa tarkoitettulla perusteella.

61 §

Koulutus sotilaalliseen kriisinhallintaan

Varusmiespalveluksen ja kertausharjoituksen aikana voidaan antaa koulutusta kansainvälisen sotilaallisen kriisinhallinnan edellyttämien valmiuksien luomiseksi niille asevelvollisille, jotka vapaaehtoisesti hakeutuvat sellaiseen koulutukseen.

Pääesikunta antaa määräyksiä tiedoista, jotka koulutukseen hakeutuvan tulee antaa, koulutukseen hakeutavalta vaadittavista fyysisistä ja muista ominaisuuksista sekä koulutukseen hyväksymisestä.

62 §

Palveluksen järjestäminen ulkomailla

Varusmiespalvelusta suorittava tai kertausharjoitukseen osallistuva asevelvollinen voidaan määrätä lyhytaikaisesti palvelukseen ulkomaille, jos hän:

- 1) osallistuu 61 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen;
- 2) suorittaa 1 kohdassa tarkoitettuun koulutukseen liittyviä tukitehtäviä;
- 3) osallistuu nimenomaisen suostumuksensa mukaisesti virka-apuosastoon, jonka tehtävänä

on antaa virka-apua Suomen rajojen ulkopuolella;

4) osallistuu tavanomaiseen laivapalvelukseen Suomen aluevesien ulkopuolella;

5) osallistuu nimenomaisen suostumuksensa nojalla kansallista puolustusta edistävään kansainväliseen sotilaalliseen harjoitukseen; tai

6) osallistuu vierailuun, esiintymismatkaan, urheilukilpailuun tai muuhun vastaavaan palvelukseensa liittyvään sellaiseen tehtävään, johon ei sisälly sotilaallisia harjoituksia.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun virka-apuun sovelletaan lisäksi, mitä 78 §:n 1 momentissa säädetään.

63 §

Terveystarkastus

Asevelvollinen voidaan määrätä hänen terveydentilansa toteamiseksi lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön tarkastukseen ja tutkimukseen, jos se on tarpeen palvelustehtävien hoitamisen edellytysten selvittämiseksi tai palveluskelpoisuuden määrittämiseksi.

Varusmiespalveluksessa olevan terveydentila ja palveluskelpoisuus on selvitettävä kahden viikon kuluessa palveluksen alkamisesta. Terveydentila on tarkastettava lisäksi ennen palvelusajan päättymistä sekä muulloinkin tarvittaessa. Muun tässä laissa tarkoitetun palveluksen aikana asevelvollisen terveydentila selvitetään asianomaiselle palveluksen alussa ja sen päättyessä tehtävällä kyselyllä sekä tarvittavilla tutkimuksilla.

64 §

Soveltuvuuskoe

Palveluksessa oleva asevelvollinen voidaan määrätä soveltuvuuskokeeseen tässä laissa tarkoitettuun tehtävään sijoitettavuuden ja palvelustehtävien hoitamisen edellytysten arvioimista varten. Kokeeseen perustuvan arvion tekee terveydenhuollon ammattihenkilö. Arvio ilmoitetaan varusmiehelle henkilökohtaisesti.

65 §

Huumausaineen käyttöä selvittävä tutkimus

Edellä 63 §:ssä tarkoitettussa tutkimuksessa voidaan tässä laissa tarkoitettussa palveluksessa olevan osalta selvittää myös huumausainelain (1289/1993) 2 §:ssä tarkoitetun huumausaineen käyttö. Huumausaineen käyttöä selvittävään tutkimukseen voidaan asevelvollisen antaman suostumuksen nojalla määrätä asevelvollinen, jonka on tarkoitus toimia sellaisessa tehtävässä, joka edellyttää tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä ja jossa tehtävän suorittaminen huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena voi:

1) vaarantaa asevelvollisen itsensä tai toisen henkeä, terveyttä tai palvelusturvallisuutta;

2) vaarantaa liikenneturvallisuutta; tai

3) vaarantaa palvelustehtävissä saatujen tietojen suojaa ja siten aiheuttaa haittaa tai vahinkoa salassapitosäännösten suojaamille yleisille eduille.

Palveluksessa oleva asevelvollinen voidaan määrätä tutkimukseen 1 momentissa tarkoitetuista edellytyksistä riippumatta, jos on perusteltua aihetta epäillä, että hän on huumausaineen vaikutuksen alaisena palveluksessa tai että hän on riippuvainen huumeista. Tutkimuksesta kieläytynyt on velvollinen alistumaan pakkokeinolain (450/1987) 5 luvun 9 §:ssä tarkoitettuun henkilönkatsastukseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tarkastuksen ja tutkimuksen toimittamisesta sekä 1 momentissa tarkoitetuista tehtävistä.

66 §

Asevelvollisen ulkoasu

Palveluksessa olevan asevelvollisen tulee käyttää sotilaspukua, jollei palvelustehtävän laadun tai muun syyn takia yksittäistapauksessa toisin määrätä. Asevelvollisen ulkoasun on täytettävä sotilaallisesta yhdenmukaisuudesta ja palvelusturvallisuudesta johtuvat vaatimukset.

Tarkempia määräyksiä tässä laissa tarkoitettussa palveluksessa olevan ulkoasusta annetaan sotilaskäskynä.

Sotilaspuvuista säädetään puolustusvoimista annetussa laissa.

6 luku

Aseeton palvelus

67 §

Aseeton palvelus

Asevelvollinen, joka vakuuttaa vakaumukseen perustuvien omantunnonsyiden estävän suorittamasta asevelvollisuutta aseellisessa palveluksessa ja joka hakee aseettomaan palvelukseen, vapautetaan aseellisesta palveluksesta ja määrätään aseettomaan palvelukseen.

Aseettomaan palvelukseen määrättyä sanotaan tässä laissa aseettomaksi.

68 §

Aseettoman palveluksen järjestäminen

Aseettoman palvelus järjestetään siten, ettei aseettoman vakaumus joudu ristiriitaan palvelustehtävien täyttämisen kanssa.

Aseeton ei ole velvollinen palveluksessa käyttämään asetta tai ampumatarvikkeita, harjoittelemaan niiden käyttämistä eikä osallistumaan niiden huoltoon. Sama koskee muita välineitä ja tarvikkeita, jotka on tarkoitettu välittömästi vihollisen tuhoamiseen tai vahingoittamiseen.

Muutoin aseettoman on suoritettava tämän lain mukaista palvelusta ja häneen sovelletaan, mitä sotilaasta säädetään.

69 §

Aseettoman palvelusaika

Aseettoman varusmiespalvelusaika on 270 päivää, jollei häntä määrätä koulutukseen, joka edellyttää 362 päivän palvelusaikaa.

70 §

Aseettomaan palvelukseen hakeminen

Hakemus aseettomaan palvelukseen annetaan kutsunnassa kutsuntalautakunnalle taikka toimitetaan aluetoimistolle tai sen joukko-osaston komentajalle, jossa asianomainen palvelee.

Ulkomailla asuva asevelvollinen voi jättää hakemuksen myös 126 §:ssä tarkoitettulle viranomaiselle.

Hakemukseen tulee sisältyä vakuutus 67 §:ssä tarkoitettujen omantunnonsyiden olemassaolosta. Hakemus tehdään lomakkeella, jonka kaavan pääesikunta vahvistaa.

71 §

Siirtyminen aseettomasta aseelliseen palvelukseen

Aseettomana palveleva voi siirtyä aseelliseen palvelukseen, jos hänelle voidaan antaa aseita ja ampumatarvikkeita koskeva koulutus jäljellä olevana palvelusaikana tarkoituksenmukaisella tavalla.

Aseettoman tulee hakea siirtoa aseelliseen palvelukseen kirjallisesti aluetoimistolta. Jos aseeton on palveluksessa, hakemus tulee toimittaa joukko-osaston komentajalle.

Siirtyminen aseettomasta palveluksesta aseelliseen palvelukseen ei vaikuta asevelvolliselle jo määrätyn palvelusajan pituuteen.

72 §

Siirtyminen aseellisesta aseettomaan palvelukseen

Aseellisessa palveluksessa olevan asevelvollisen, joka 67 §:ssä mainituilla perusteilla hakee aseettomaan palvelukseen, on palveltava aseettomana palveluspaikassaan, kunnes hänen hakemuksensa on käsitelty ja päätös hänen palvelusmuodostaan tehty.

Aseettomaan palvelukseen määrätyn aseellisessa palveluksessa olleen jäljellä oleva varusmiespalvelusaika lasketaan siten, että jo palvelut päivät vähennetään sellaisenaan uuden palve-

lusmuodon mukaan määräytyvästä palvelusajasta. Edellä 1 momentissa tarkoitettun hakemuksen käsittelyyn tarvittava aika luetaan asevelvolliselle palvelusajaksi siinä palveluksessa, johon hänet asian tultua käsiteltyksi määrätään.

Aseettomaan palvelukseen siirtyminen ei lyhennä asevelvolliselle jo määrättyä 180 päivää pitempää palvelusaikaa.

73 §

Päätösvalta

Edellä 67 §:ssä tarkoitettusta aseellisesta palveluksesta vapauttaa ja aseettomaan palvelukseen määrää kutsuntojen yhteydessä kutsuntalautakunta ja muutoin aluetoimisto.

Päätöksen 71 §:ssä tarkoitettusta aseettomassa palveluksessa olevan palveluksen jatkamisesta aseellisessa palveluksessa tekee aluetoimisto.

7 luku

Toisen valtion kansalaisuus ja asevelvollisuuden suorittaminen

74 §

Varusmiespalveluksesta vapauttaminen toisessa valtiossa suoritetun palveluksen perusteella

Suomen kansalaiseksi otettu toisen valtion kansalainen sekä Suomen kansalainen, jolla on tai on ollut myös toisen valtion kansalaisuus, vapautetaan hakemuksesta varusmiespalveluksen suorittamisesta rauhan aikana, jos asianomainen on sanotussa valtiossa suorittanut asevelvollisen rauhanaikaiseen palvelusvelvollisuuteen kuuluvaa palvelusta vähintään neljä kuukautta.

Päätöksen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa tekee aluetoimisto.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitettun hakemuksen tekemisestä ja käsittelemisestä.

75 §

Ulkomailla asuvan toisen valtion kansalaisen velvollisuus tulla kutsuntaan ja palvelukseen

Asevelvollisella ei ole velvollisuutta tulla kutsuntaan eikä varusmiespalvelukseen, jos hänellä on myös toisen valtion kansalaisuus ja hänen asuinpaikkansa on viimeiset seitsemän vuotta ollut muualla kuin Suomessa. Asevelvollinen voidaan kuitenkin määrätä palvelukseen, jos hän muuttaa Suomeen ennen sen vuoden loppua, jona hän täyttää 30 vuotta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitettuun palvelukseen määräämisessä noudatettavasta menettelystä.

76 §

Varusmiespalveluksesta vapauttaminen toisen valtion kansalaisuuden perusteella

Varusmiespalveluksesta vapautetaan rauhan aikana hakemuksesta Suomen kansalainen, jolla on myös toisen valtion kansalaisuus, jos asianomaisen asuinpaikka ei ole Suomessa ja hän osoittaa, että hänen tosiasialliset siteensä perheen, opiskelun, toimeentulon taikka muiden henkilökohtaisten asioiden osalta ovat muualle kuin Suomeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan peruuttaa ja asianomainen määrätä varusmiespalvelukseen, jos vapauttamisen edellytyksissä on tapahtunut olennainen muutos sen vuoksi, että asevelvollinen on ennen sen vuoden loppua, jona hän täyttää 30 vuotta, muuttanut asumaan Suomeen.

Päätöksen 1 ja 2 momentissa tarkoitettussa asiassa tekee aluetoimisto.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tässä pykälässä tarkoitettun hakemuksen tekemisestä ja käsittelemisestä.

77 §

Kansainvälisen sopimuksen soveltaminen

Asevelvollisen, joka vetoaa toisen valtion kansalaisuuteen ja 3 §:n 4 momentissa tarkoitettuun sopimukseen, tulee toimittaa sotilasviranomaiselle tarvittaessa selvitys kansalaisuustaan ja asevelvollisuuden suorittamisesta muussa valtiossa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitettua selvityksen tekemisestä ja asian käsittelemisestä.

8 luku

Maanpuolustusvelvollisuuteen perustumaton palvelus

78 §

Palveluksessa olevan asevelvollisen määrääminen puolustusvoimien ulkopuoliseen tehtävään

Tässä laissa tarkoitettua palveluksessa olevaa asevelvollista voidaan palvelustehtävänä määrätä puolustusvoimista annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 a kohdassa tarkoitettuun virka-aputehtävään ja 2 b kohdassa tarkoitettuun pelastustehtävään. Pelastustehtävässä tai virka-apua annettaessa asevelvolliset eivät saa osallistua:

- 1) vaarallisten henkilöiden kiinniottamiseen;
- 2) räjähteiden raivaamiseen;
- 3) aseellista voimankäyttöä edellyttäviin tehtäviin; eikä
- 4) muihin vastaaviin vaarallisiin tehtäviin.

Palveluksessa oleva asevelvollinen voidaan lisäksi tarvittaessa määrätä puolustusvoimien ulkopuoliseen maanpuolustusta tai sotilaallista koulutusta edistävään tehtävään, joita ovat:

- 1) yleishyödylliset keräykset;
- 2) suurten yleisö- ja muiden tapahtumien turvallisuusjärjestelyt;
- 3) sotaveteraanien ja veteraanijärjestöjen tukeminen;

4) harjoituksiin käytettävien kiinteistöjen kunnostaminen;

5) muut vastaavat maanpuolustusta tai sotilaallista koulutusta edistävät tehtävät.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tehtävää osastoa johtaa sen päälliköksi määrätty puolustusvoimien sotilasvirassa palveleva henkilö.

79 §

Reserviläisen palvelus suuronnettomuus- ja muussa vakavassa tilanteessa

Tasavallan presidentti voi valtioneuvoston esityksestä päättää, että pääesikunta voi määrätä reservissä olevia asevelvollisia lyhyeksi, kuitenkin enintään 14 päivän ajaksi, puolustusvoimissa saamansa erityiskoulutuksen mukaisiin lääkintä-, pioneeri-, viesti-, kuljetus- ja suojelualan sekä muihin vastaaviin tehtäviin, joihin ei liity sotilaallisten voimakeinojen käyttämistä, jos se on välttämätöntä valmiuslain (1080/1991) 2 §:n 5 kohdassa tarkoitettua suuronnettomuustilanteessa silloin, kun tilanne on erityisen vakava, sekä tilanteessa, jossa laajalle levinnyt vaarallinen kulkutauti vastaa vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tehtävää osastoa johtaa sen päälliköksi määrätty sotilas.

80 §

Määräys astua palvelukseen

Reservissä oleva asevelvollinen voidaan 79 §:ssä tarkoitettua päätöksen nojalla määrätä astumaan palvelukseen välittömästi.

Asevelvollinen voidaan hakemuksesta vapauttaa 79 §:ssä tarkoitettua palveluksesta, jos vapautus on erittäin tarpeellinen asevelvollisen perhe- tai taloudellisten olojen takia ammatin tai elinkeinon harjoittamisen takia. Hakemus ei ole pätevä syy jäädä pois palveluksesta.

Päätöksen 1 ja 2 momentissa tarkoitettua asiassa tekee aluetoimisto.

81 §

*Sovellettavat säännökset ja asetuksenanto-
valtuus*

Edellä 78 §:ssä tarkoitettuun palvelukseen sovelletaan asianomaista palvelusta ja siihen kuuluvia etuuksia koskevia säännöksiä.

Edellä 79 §:ssä tarkoitettuun palvelukseen sovelletaan 54—60 ja 63—66 §:n säännöksiä palveluksen järjestämisestä. Lisäksi sovelletaan, mitä 44 §:n 2 kohdassa säädetään isyysvapaasta ja 46 §:ssä pakottavasta henkilökohtaisesta syystä myönnettävästä lomasta. Palvelukseen kuuluvien etuisuuksien osalta noudatetaan lisäksi, mitä valmiuslain 24 §:ssä säädetään työvelvollisuussuhteessa olevalle suoritettavista etuuksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin 78 ja 79 §:ssä tarkoitetuista tehtävistä ja menettelyistä tehtäviin määrättäessä.

9 luku

Ylimääräinen palvelus ja palvelus liikekannallepanon aikana

82 §

Ylimääräisen palveluksen tarkoitus

Ylimääräisen palveluksen tarkoituksena on kohottaa ja ylläpitää puolustusvalmiutta ja harjoittaa joukkokokonaisuuksia niille suunnitellussa kokoonpanossa niin, että joukko voidaan tarvittaessa määrätä liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen.

83 §

Päätös ylimääräisestä palveluksesta

Tasavallan presidentti voi normaaliolojen vakavassa häiriötilanteessa tai poikkeusoloissa päättää puolustusvoimista annetun lain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettussa sotilaskäskyasioiden päätöksentekojärjestyksessä, että puolustusvoimat voi määrätä reserviin kuuluvia asevelvollisia ylimääräiseen palvelukseen. Päätös an-

netaan määrääjäksi, enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan, ja se on peruutettava, kun puolustusvalmiuden kohottamiseen ja ylläpitämiseen johtanut tilanne sen sallii.

Palvelukseen voidaan määrätä astumaan välittömästi.

84 §

Ylimääräisestä palveluksesta vapauttaminen

Asevelvollinen voidaan hakemuksesta vapauttaa ylimääräisestä palveluksesta, jos vapautus on välttämätön asevelvollisen perhe- tai taloudellisten olojen taikka ammatin tai elinkeinon harjoittamisen takia.

Päätöksen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa tekee aluetoimisto.

85 §

Ylimääräisestä palveluksesta kotiuttaminen

Ylimääräisessä palveluksessa oleva asevelvollinen kotiutetaan, kun puolustusvalmiuden kohottaminen ja ylläpitäminen sen sallii, kuitenkin viimeistään seitsemän päivän kuluessa siitä, kun 83 §:ssä tarkoitettu tasavallan presidentin päätös on lakannut olemasta voimassa.

86 §

*Liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen
määräminen*

Puolustusvoimien liikekannallepano voi olla osittainen tai yleinen. Osittaisen liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen voidaan määrätä reserviin kuuluva asevelvollinen. Yleisen liikekannallepanon aikana myös varareservi tai osa siitä voidaan määrätä palvelukseen, 50 vuotta täyttäneet ainoastaan eduskunnan suostumuksella.

Liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen voidaan tarvittaessa määrätä puolustusministeriön kuulutuksella. Palvelukseen voidaan määrätä astumaan välittömästi.

87 §

Palveluksesta rauhan aikana vapautetun määrääminen palvelukseen

Asevelvollisuuden suorittamisesta rauhan aikana terveydellisestä syystä vapautettu asevelvollinen voidaan yleisen liikekannallepanon aikana määrätä kutsuntaan tai 26 §:ssä tarkoitettuun tarkastukseen sekä määrätä palvelukseen, jos hänet todetaan palveluskelpoiseksi.

88 §

Omantunnon syiden perusteella kieltäytyvän palvelus

Asevelvollinen, joka on vapautettu tämän lain mukaisesta palveluksesta rauhan aikana vakaukseen perustuvien omantunnon syiden takia, voidaan liikekannallepanon aikana määrätä valmiuslaissa tarkoitettuun työhön.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös 118 §:n 4 momentissa tarkoitettuun asevelvolliseen.

89 §

Palvelukseen kutsumatta jättäminen hakemuksesta yleisen tai sotilaallisen edun vuoksi

Asianomaisen viraston, laitoksen, yhteisön tai muun työnantajan hakemuksesta liikekannallepanon varalta palvelukseen voidaan jättää määräjäksi tai toistaiseksi kutsumatta julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tai siihen rinnastettavassa tehtävässä olevia, erityisen ammatin harjoittajia sekä muita, joiden palvelukseen kutsuminen saattaisi vaarantaa puolustusvoimien varustamista tai ylläpitoa, yleistä taloutta tai muita yleisiä etuja.

Ylimääräiseen palvelukseen ja liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen jätetään kutsumatta myös asevelvollinen, joka toimii 35 §:ssä tarkoitettussa tehtävässä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu hakemus tehdään aluetoimistolle, joka päättää hakemuksen hyväksymisestä. Aluetoimisto voi peruuttaa te-

kemänsä hyväksymispäätöksen, jos vapauttamisen edellytyksissä on tapahtunut olennainen muutos. Pääesikunta antaa tarkempia määräyksiä hakemusmenettelystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu hakemus ei ole pätevä syy jäädä pois palveluksesta.

90 §

Ylimääräiseen palvelukseen ja liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen sovellettavat säännökset

Ylimääräiseen palvelukseen ja liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen sovelletaan 54—60 ja 63—66 §:n säännöksiä palveluksen järjestämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan ylimääräisen palveluksen ja liikekannallepanon aikana säätää poikkeuksia 15 §:ssä tarkoitettua kutsunnan ajasta, kutsuntakuulutuksesta ja kutsuntaluettelosta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin 88 §:ssä tarkoitettua työstä ja menettelytavoista työhön määrättäessä.

10 luku

Asevelvollisrekisteri

91 §

Asevelvollisrekisterin käyttötarkoitus

Asevelvollisrekisteri on valtakunnallinen, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävä henkilörekisteri, jota pidetään asevelvollisten ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa tarkoitettuun palvelukseen hakeutuneiden, palveluksessa olevien ja palveluksen suorittaneiden palveluskelpoisuuden määrittämistä ja palvelukseen määräämistä, kansallisen ja kansainvälisen koulutuksen ja palveluksen suunnittelua ja järjestämistä, ylentämistä ja palkitsemista, poikkeusolojen tehtäviin sijoittamista ja varautumista varten.

Asevelvollisrekisterissä voidaan lisäksi käsitellä muun kuin asevelvollisen henkilötietoja

poikkeusolojen tehtäviin sijoittamista ja varautumista varten, kun tieto koskee:

1) puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen palveluksessa olevaa;

2) vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitetun sitoumuksen antanutta;

3) sotilaallisessa kriisinhallintatehtävässä tai rauhanturvatehtävässä palvelevaa tai palvelutta.

Asevelvollisrekisteriin voi kuulua myös maanpuolustuksesta pidettäviä, asevelvollisen palveluskelpoisuuteen ja asevelvollisuuden suorittamiseen liittyviä asiakirjoja.

Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakea (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä.

92 §

Asevelvollisrekisterin pitäjä

Asevelvollisrekisterin pitäjiä ovat pääesikunta, puolustushaaran esikunta, sotilasläännin esikunta ja aluetoimisto toimialueellaan sekä joukko-osasto sen palveluksessa olevien osalta.

93 §

Tietojen käsittely

Sotilasviranomaisella saa käsitellä asevelvollisrekisterissä olevia tietoja siinä laajuudessa kuin tiedot ovat tarpeen viranomaisen 91 §:ssä tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi. Tietoja, jotka koskevat asevelvollisen terveydentilaa, sairautta, vammaisuutta tai häneen kohdistettua hoito- ja tukitoimenpiteitä sekä tietoja epäilyistä rikoksesta tai rangaistuksesta saa käsitellä ainoastaan silloin, kun tietojen käsittely on välttämätöntä sotilasviranomaisen yksittäisen tehtävän suorittamiseksi tai 9 §:ssä tarkoitetun palvelusturvallisuuden varmistamiseksi.

94 §

Asevelvollisrekisterin tietosisältö

Asevelvollisrekisteriin saadaan 91 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamista varten tallettaa

henkilön perustietoina täydellinen nimi, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, siviilisääty, ammatti, syntymäkotikunta, kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka, väestökirjanpito-kunta, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto sekä sotilasarvo.

Asevelvollisrekisteriin saadaan lisäksi tallettaa 91 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi tarpeellisia asevelvollista koskevia seuraavia tietoja:

1) koulutus ja suoritettut tutkinnot;

2) ajokortti;

3) palveluskelpoisuus ja soveltuvuuskokeen perusteella tehty arvio;

4) palvelus, palveluspaikka ja -aika;

5) sotilasvala ja sotilasvakuutus;

6) koulutuksen ja osaamisen mukainen sopivuus ja sijoitus;

7) tiedot terveydentilasta, jos tiedoilla on merkitystä asevelvollisen palveluksen, sijoittelun tai asevelvollisuuden kannalta;

8) tuntomerkit;

9) kurinpitomenettelyssä määrätyt seuraamukset ja sotilasoikeudenkäyntiasiana käsitellyistä rikoksista tuomitut rangaistukset sekä muut rangaistukset ja seuraamukset, jos tiedoilla on merkitystä asevelvollisen palveluksen, sijoittelun tai sotilasarvon kannalta;

10) väestökirjanpidon paikallisviranomaisena oleva maistraatti sekä kirkkokunta tai muu uskonnollinen yhdyskunta ja sen seurakunta;

11) perheoikeudellinen asema sekä lähiomaisen nimi ja osoite;

12) vajaavaltaisuus, toimintakelpoisuuden rajoitus ja edunvalvoja;

13) onko asevelvollinen säilytettävänä rangaistuslaitoksessa taikka hoidettavana sairaalassa tai muussa sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin asevelvollisrekisterin tietosisällöstä.

95 §

Asevelvollisen tiedonantovelvollisuus

Asevelvollisen tulee huolehtia siitä, että hänen asuinpaikkansa, osoitteensa ja muut yhteys-

tietonsa, hänen palveluskelpoisuuteensa vaikuttavat seikat sekä tiedot kansalaisuuksista ovat sotilasviranomaisen tiedossa.

Asevelvollisen on annettava 1 momentissa tarkoitetut tiedot 92 §:ssä tarkoitettulle sotilasviranomaiselle tämän niitä tiedustellessa sekä vastattava viranomaisen tekemään kirjalliseen kyselyyn 14 päivän kuluessa päivästä, jona hän on saanut kyselystä tiedon.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin 2 momentissa tarkoitetun kirjallisen kyselyn tekemisestä ja tietojen antamisesta.

96 §

Tietojen saanti viranomaiselta, yhteisöltä ja yksittäiseltä henkilöltä

Rekisterinpitäjällä on sille 91 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään, salassapitosäännösten estämättä saada asevelvollisrekisteriä varten välttämättömiä tietoja seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmästä väestötietolain (507/1993) 4 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja kutsuntaa varten seuraavana vuonna 18 vuotta täyttävistä asevelvollisista sekä muista asevelvollisista palvelukseen määräämistä ja sijoittelua varten;

2) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettuja julkiselta ja yksityiseltä terveydenhuollon palvelujen antajalta sekä terveydenhuollon ammatihenkilöltä tietoja asevelvollisen terveydentilasta hänen palveluskelpoisuutensa määrittämistä varten;

3) terveyskeskukselta, mielenterveystoimistolta, sairaalalta tai muulta mielenterveystyötä tekevältä taholta tietoja mielenterveyslaissa (1116/1990) tarkoitettujen mielenterveyspalvelujen antamisesta asevelvolliselle, jos tiedoilla on merkitystä asevelvollisen palveluskelpoisuuden tai palveluksen järjestämisen kannalta;

4) sosiaaliviranomaiselta tietoja asevelvollisen sosiaalisesta ja taloudellisesta tilanteesta,

jos tiedoilla on merkitystä päätettäessä palveluspaikasta ja palveluksen ajankohdasta sekä palveluksen järjestämisestä;

5) poliisiviranomaiselta tietoja poliisin asevelvolliseen kohdistamista, epäillystä rikoksesta johtuvista virkatoimista ja asevelvolliseen kohdistetuista seuraamuksista, jos tiedoilla on merkitystä asevelvollisen sopivuuden arvioimiseksi 38 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ja tehtävään sekä asevelvollisen sijoitettavuuden arvioimiseksi ja hänen palveluksensa järjestämiseksi;

6) oikeushallinnon tietojärjestelmistä syyttäjän käsiteltävänä olevista rikosasioista, syyttäjän päätöksistä, tuomioistuimessa vireillä olevista tai olleista rikosasioista, tuomioistuinten lainvoimaisista ratkaisuista asevelvollisen sopivuuden arvioimiseksi 38 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ja tehtävään sekä hänen sijoitettavuutensa arvioimiseksi taikka asevelvollisen palkittamisen ja ylentämisen edellytysten arvioimiseksi; tietojen saamisesta rikosrekisteristä säädetään kuitenkin rikosrekisterilaissa (770/1993);

7) rajavartiolaitokselta tietoja rajavartiolaitoksessa varusmiespalveluksen suorittaneesta, tämän palveluksesta, palveluskelpoisuudesta ja palveluskelpoisuuden määräytymisen perusteesta ja sijoitettavuudesta tässä laissa tarkoitettuun tehtävään sijoitettavuuden arvioimiseksi;

8) siviilipalvelusviranomaiselta siviilipalvelusvelvollisen perustiedot sekä tietoja hänen palveluksestaan ja palveluskelpoisuudestaan poikkeusolojen aikaiseen tehtävään varautumista varten;

9) Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä vapaaehtoiseen maanpuolustukseen osallistuvan 94 §:n 1 momentissa tarkoitettuja perustietoja sekä tietoja henkilön sijoituksesta tässä laissa tarkoitettuun tehtävään hänen sijoitettavuutensa arvioimiseksi;

10) Maahanmuuttovirastolta henkilön kansalaisuutta koskevia tietoja sen selvittämiseksi, onko henkilö velvollinen suorittamaan palvelusta tämän lain nojalla;

11) vankeinhoitoviranomaiselta tieto rangaistuslaitoksessa säilytettävästä kutsunnanalaisesta tai palvelukseen määrättävästä ja tämän va-

pautumisajankohdasta kutsunnan ja palveluksen järjestämistä varten;

12) sosiaali- tai terveydenhuollon laitokselta ja muulta vastaavalta laitokselta tieto laitoksesta olevan kutsunnanalaisen ja palvelukseen määrätyn vapautumisajankohdasta, jos asianomainen ei pääse laitoksesta vapaasti poistumaan, palvelukseen määräämistä ja hänen palveluksensa järjestämistä varten;

13) Kansaneläkelaitokselta tieto asevelvollisesta, jolle on myönnetty kansaneläkelain (568/2007) mukainen työkyvyttömyyseläke tai vammaistukilain (124/1988) mukainen vammaistuki tässä laissa tarkoitettuun tehtävään sijoitettavuuden ja palveluskelpoisuuden arvioimiseksi.

Rekisterinpitäjällä on oikeus saada 1 momentissa tarkoitetut tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa maksutta tai tietojen irrottamiskustannuksiin perustuvaa vastiketta vastaan siten kuin siitä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan. Ennen tietojen luovuttamista asevelvollisrekisteriin teknisen käyttöyhteyden avulla rekisterinpitäjän on esitettävä selvitys tietojen suojauksesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitettujen tietoluokkien sisällöstä sekä tietoja luovutettaessa ja vastaan otettaessa noudatettavasta menettelystä.

97 §

Tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, asevelvollisrekisteristä voidaan salassapitovelvollisuuden estämättä antaa tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) puolustusministeriölle, sotilasviranomaiselle ja rajavartiolaitosviranomaiselle asevelvollisuuden toimeenpanoa sekä henkilöstön palvelukseen ottamista ja henkilöstösuunnittelua ja kunniamerkin myöntämistä varten;

2) työministeriölle ja siviilipalveluskeskukselle siviilipalveluksen toimeenpanoa varten;

3) työministeriölle työpalvelun toimeenpanoa varten;

4) poliisille kutsunnan toimittamiseen liittyviä tehtäviä sekä palvelukseen noutamista varten;

5) ulkoasiainministeriölle asevelvollisuutta koskevan asian hoitamista varten;

6) Maahanmuuttovirastolle kansalaisuusaseman määrittämistä varten;

7) Kansaneläkelaitokselle sotilasavustuksen täytäntöönpanoa varten;

8) väestötietojärjestelmään varusmiespalveluksen suorittamisesta kansalaisuutta koskevan rekisterimerkinnän tekemistä varten;

9) tuomioistuimille ja syyttäväviranomaisille sotilasarvosta ja palveluksesta sekä kurinpitomenettelyssä määrättyistä seuraamuksista virka-tehtävän suorittamista varten;

10) viranomaiselle, yhteisölle ja yksityiselle henkilölle sotilasarvosta kunniamerkin myöntämistä tai muuta palkitsemista koskevassa asiassa;

11) Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle asevelvollisten 94 §:n 1 momentissa tarkoitettuja perustietoja vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen järjestämistä varten;

12) rekisteröidyn nimenomaisella suostumuksella myös muulle kuin 1—11 kohdassa tarkoitettulle.

Myönnettäessä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 28 §:ssä tarkoitettu lupa salassa pidettävien tietojen saamiseen lupaan on liitettävä maanpuolustuksen ja yksityisen edun suojaamiseksi tarpeelliset määräykset.

Rekisterinpitäjä saa luovuttaa tässä pykälässä mainitut tiedot viranomaiselle salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöoikeuden avulla tai konekielisessä muodossa. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla tietoja pyytävän on esitettävä selvitys tietojen suojauksesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tietoja luovutettaessa ja vastaan otettaessa noudatettavasta menettelystä.

98 §

Tietojen poistaminen asevelvollisrekisteristä

Henkilöä koskeva tieto poistetaan asevelvollisrekisteristä viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun henkilö ei enää kuulu reserviin eikä varareserviin.

Rikos- ja seuraamustiedot poistetaan asevelvollisrekisteristä viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun saapumiserä, johon kuuluvaa varten tieto on saatu, on kotiutettu tai siitä kun asevelvollinen, jota tieto koskee, on kotiutettu. Myöhemmin saatu tieto poistetaan viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon merkitsemisestä asevelvollisrekisteriin.

99 §

Tietojen arkistointi

Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirretävistä asiakirjoista säädetään arkistolaissa (831/1994).

11 luku

Asevelvollisuuden kuuluvat etuudet

100 §

Asevelvollisen ylläpito

Tämän lain nojalla palvelustaan suorittavalla on oikeus maksuttomaan majoitukseen, muonitukseen ja vaatetukseen. Oikeutta maksuttomaan majoitukseen ja muonitukseen ei kuitenkaan ole loma-ajalta, jonka asevelvollinen viettää palveluspaikan ulkopuolella.

Jos 1 momentissa tarkoitettua ylläpitoa ei voida järjestää matkan tai erityisten palvelusolosuhteiden takia, ylläpito korvataan rahana. Korvausten määrästä säädetään puolustusministeriön asetuksella.

Pääesikunta antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettua ylläpidosta.

101 §

Päiväraha ja maksu palvelustehtävästä

Varusmiespalveluksessa ja reservin kertausharjoituksessa olevalla on oikeus saada päiväraha kultakin palvelusajaksi laskettavalta päivältä. Päivärahan määrä voidaan porrastaa palvelusajan mukaan.

Erikoistehtävää suorittavalle voidaan päivärahan lisäksi maksaa korvaus vaativien palvelusolosuhteiden perusteella.

Puolustusministeriön asetuksella säädetään tarkemmin päivärahan ja muiden korvausten määrästä ja maksamismenettelystä.

102 §

Reserviläispalkka

Reservin kertausharjoituksessa, ylimääräisessä palveluksessa, 79 §:ssä tarkoitetussa palveluksessa ja liikekannallepanon aikaisessa palveluksessa olevalla on oikeus reserviläispalkkaan palvelusajaksi laskettavilta päiviltä.

Reserviläispalkka suoritetaan päiväpalkkana, jonka määrä on vähintään kolme prosenttia tarkentavalla virkaehtosopimuksella sovitun, puolustusministeriön virkamiehiä koskevan palkkausjärjestelmän vaativuusluokan 5 mukaisesta tehtäväkohtaisesta palkanosasta. Reserviläispalkan määrä voidaan porrastaa tehtävän mukaan.

Reserviläispalkkaa ei makseta ajalta, jonka palvelukseen määrätty on ollut tahallisesti aiheuttamansa vamman vuoksi palvelukseen kykenemätön.

Puolustusministeriön asetuksella säädetään tarkemmin reserviläispalkan määrästä ja maksamismenettelystä.

103 §

Matkustamiskustannusten korvaaminen

Asevelvollisella on oikeus saada valtion kustantama matka tai korvaus kustannuksista, jotka aiheutuvat koti- tai asuinpaikan ja palvelus- tai

tarkastuspaikan välisestä matkasta, jonka aiheena on:

1) varusmiespalvelukseen, kertausharjoitukseen, ylimääräiseen palvelukseen tai liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen saapuminen tai palveluksesta kotiuttaminen;

2) 59 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu palveluspaikasta poistuminen; tai

3) määräys 26 §:ssä tarkoitettuun tarkastukseen.

Mitä 1 momentin 3 kohdassa säädetään, ei sovelleta asevelvolliseen, joka tarkastetaan aluetoimistossa ensimmäistä kertaa, jos hän on ollut luvatta poissa kutsunnasta tai aluetoimiston järjestämästä tarkastuksesta.

Kustannukset Suomessa tehdystä matkasta korvataan myös, kun kyseessä on matka 29 §:ssä tarkoitettuun puolustusvoimien järjestämään valintakokeeseen.

Matkustamiskustannukset korvataan edullisimman julkisen kulkuneuvon käyttämisestä aiheutuvien kustannusten mukaisesti. Matkustamiskustannukset ulkomailta ja ulkomaille korvataan vain, jos asevelvollinen asuu ulkomailla vakinaisesti. Matkustamiskustannusten korvaamisesta ja siihen liittyvistä menettelyistä voidaan säätää tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

104 §

Maksuton lomamatka

Varusmies saa palvelusaikanaan vähintään kaksi edestakaista lomamatkaa palveluskuukauden tai korvauksen matkakustannuksista koti- tai asuinpaikkakunnalleen taikka erityisesti syystä myös muulle sellaiselle paikkakunnalle Suomessa, jonne hänellä on erityisiä henkilökohtaisia siteitä. Ulkomailla vakinaisesti asuvalle on palvelusaikanaan oikeus vähintään yhteen lomamatkaan koti- tai asuinpaikkakunnalleen ulkomailla.

Matka on tehtävä olosuhteet huomioon ottaen valtiolle edullisimmalla tavalla.

Puolustusministeriön asetuksella säädetään tarkemmin matkakustannusten korvaamisesta ja maksuttomien lomamatkojen lukumäärästä.

105 §

Terveystarkastus

Tässä laissa tarkoitettussa palveluksessa olevalla on oikeus päästä lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön tarkastukseen ja saada asianmukaista hoitoa viivytystä.

Terveystarkastuksesta säädetään tarkemmin terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987).

106 §

Sosiaaliturvaa koskeva neuvonta

Palvelukseensa liittyvissä sosiaaliturvaa koskeissa asioissa asevelvollisella on oikeus tarvittaessa saada asiantuntevaa apua.

107 §

Asevelvollisen työ- ja virkasuhteen jatkuminen

Palvelukseen määrätyn asevelvollisen työ- ja virkasuhteen jatkumisesta säädetään palvelukseen kutsutun asevelvollisen työ- tai virkasuhteen jatkumisesta annetussa laissa (570/1961).

108 §

Muut asevelvolliselle ja tämän omaiselle kuuluvat etuudet

Asevelvollisen ja tämän omaisen muista taloudellisista ja sosiaalisista etuuksista säädetään lisäksi sotilasavustuslaissa (781/1993) ja asevelvollisen kuoltua suoritettavasta taloudellisesta tuesta annetussa laissa (1309/1994).

12 luku

Muutoksenhaku

109 §

Oikaisuvaatimus

Asevelvollinen saa kirjallisesti vaatia oikaisua aluetoimistolta aluetoimiston tai kutsunta-

lautakunnan päätökseen, joka koskee palveluskelpoisuutta, palvelukseen määräämistä tai palveluksesta vapauttamista, sekä aluetoimiston tai joukko-osaston päätökseen, joka koskee tässä laissa tarkoitettua etuutta.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun päätös oikaisuosoituksineen on annettu asevelvolliselle tiedoksi. Oikaisuvaatimus toimitetaan päätöksen tehneelle viranomaiselle. Kutsuntalautakunnan päätöstä koskeva oikaisuvaatimus toimitetaan kuitenkin aluetoimistolle.

110 §

Valitus oikaisuasiassa ja muussa asevelvollisuutta koskevassa asiassa

Päätökseen, johon saa hakea 109 §:ssä tarkoitettua oikaisua, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Aluetoimiston oikaisuasiassa antamaan päätökseen sekä muuhun pääesikunnan, puolustushaaran esikunnan, sotilasläänin esikunnan, aluetoimiston ja kutsuntalautakunnan tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla kutsunta-asiain keskuslautakuntaan.

111 §

Valituksen ja oikaisuvaatimuksen vaikutus päätöksen täytäntöönpanoon

Palvelukseen määräämistä koskeva päätös pannaan täytäntöön oikaisuvaatimuksesta ja valituksesta huolimatta.

112 §

Valituskielto

Kutsunta-asiain keskuslautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Valittaa ei saa myöskään sotilasviranomaisen päätöksestä, joka koskee:

- 1) 38 §:ssä tarkoitettua koulutukseen määräämistä;
- 2) 41 §:ssä tarkoitettua palvelusajan lyhentämistä;

3) 44 §:ssä tarkoitetun loman ajankohtaa;

4) 45 ja 46 §:ssä tarkoitetun loman myöntämistä;

5) 59 §:ssä tarkoitettua lupaa poistua palveluspaikasta;

6) 62 §:ssä tarkoitettuun palvelukseen määräämistä.

Lisäksi on kiellettyä valittaa joukko-osaston komentajan ja harjoituksen johtajan päätöksestä palveluksen ja koulutuksen järjestämistä, kertausharjoitusta tai ylimääräistä palvelusta koskevassa asiassa.

113 §

Valituskirjelmän toimittaminen viranomaiselle

Kutsunta-asiain keskuslautakunnalle osoitetun valituskirjelmän saa toimittaa myös päätöksen antaneelle viranomaiselle. Kutsuntalautakunnan päätöstä koskeva valituskirjelmä toimitetaan kuitenkin kutsuntalautakunnan asettaneelle aluetoimistolle tai kutsunta-asiain keskuslautakunnalle.

Pääesikunnan, puolustushaaran esikunnan, sotilasläänin esikunnan tai aluetoimiston on kahdeksan päivän kuluessa sen jälkeen, kun valituskirjelmä on sille tullut, lähetettävä se ja siihen kuuluvat asiakirjat sekä oma lausuntonsa kutsunta-asiain keskuslautakunnalle.

114 §

Valituksen käsitteleminen

Kutsunta-asiain keskuslautakunnalle tehty valitus on käsiteltävä ja ratkaistava kiireellisesti.

Asiassa annettu päätös toimitetaan viipymättä valittajalle ja tiedoksi päätöksen tehneelle viranomaiselle.

115 §

Kutsunta-asiain keskuslautakunta

Valtioneuvosto asettaa kutsunta-asiain keskuslautakunnan neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Kutsunta-asiain keskuslautakunnassa on lainoppinut puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

ja, joilla on kokemusta tuomarin toimessa, sekä viisi muuta jäsentä, joista kolmen tulee olla oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittaneita ja kahden asevelvollisuusasioihin perehtyneitä, vähintään everstiluutnantin arvoisia upseereita. Jäsenistä enintään kolme saa olla puolustusministeriön hallinnonalan palveluksessa.

Kutsunta-asiain keskuslautakunnan puheenjohtajalla, varapuheenjohtajalla ja jäsenillä on näissä tehtävissään tuomariin verrattava virassapysymisoikeus ja virkavastuu.

Keskuslautakunta on päätösvaltainen, kun läsnä on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, yksi upseerijäsen sekä muita jäseniä siten, että puolustusministeriön hallinnonalan edustajat eivät muodosta läsnä olevien enemmistöä.

Keskuslautakunta voi ottaa itselleen lainoppineen sihteerin.

116 §

Kustannusten korvaaminen

Kutsunta-asiain keskuslautakunnan puheenjohtajalla, varapuheenjohtajalla, jäsenellä ja sihteerillä on oikeus saada valtion varoista palkkio osallistumisesta kutsunta-asiain keskuslautakunnan työhön.

Palkkion määrästä ja maksamisesta säädetään puolustusministeriön asetuksella.

117 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin kutsunta-asiain keskuslautakunnan kutsumisesta koolle sekä lautakunnan pöytäkirjoista ja sen toimituskirjojen allekirjoittamisesta.

13 luku

Rangaistussäännökset

118 §

Asevelvollisuudesta kieltäytyminen

Varusmies, joka kieltäytyy kokonaan tässä laissa säädetystä palveluksesta, on, jollei hän hae siviilipalvelukseen, rikoslain (39/1889) 45 luvun säännösten soveltamisen sijasta tuomittava *asevelvollisuudesta kieltäytymisestä* rangaistukseen siten kuin siviilipalveluksesta kieltäytymisestä säädetään siviilipalveluslaissa. Rangaistusta tuomittaessa asianomaisen jäljellä olevaksi palvelusajaksi katsotaan se aika, joka olisi siviilipalveluslain nojalla määrätty hänen siviilipalvelusajakseen, jos hänet olisi hakemuksestaan hyväksytty siviilipalvelukseen kotiuttamispäivänään.

Jollei tässä pykälässä toisin säädetä, 1 momentissa tarkoitetun rikoksen osalta noudatetaan siviilipalveluslain säännöksiä. Varusmies, jonka asevelvollisuudesta kieltäytymistä koskevan rikoksen esitutkinta-aineiston joukko-osaston komentaja on päättänyt sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983) 14 §:n mukaisesti toimittaa syyttäjälle, on heti kotiutettava. Jos asianomaista ei tuomita asevelvollisuudesta kieltäytymisestä vankeusrangaistukseen, sotilasviranomaisen määrää hänet uudelleen palvelukseen.

Jos asevelvollisuudesta kieltäytymisestä tuomittua vankeusrangaistusta suorittava hakee siviilipalvelukseen, hänet voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen siten kuin siviilipalveluslaissa siviilipalvelusrikoksesta tuomittua vankeusrangaistusta suorittavasta säädetään.

Kun asevelvollisuudesta kieltäytymisestä tuomittu on suorittanut kokonaan vankeusrangaistuksen tai kun vankeusrangaistus on rauennut, häntä ei enää määrätä suorittamaan asevelvollisuuttaan rauhan aikana.

119 §

Poissaolo kutsunnasta

Asevelvollinen, joka oikeudettomasti jää määräaikaan saapumatta 16 §:ssä tarkoitettuun kutsuntaan tai 26 §:ssä tarkoitettuun tarkastukseen tai poistuu tilaisuudesta ilman sotilasviranomaisen antamaa lupaa ennen kuin hänen asian-
sa on käsitelty, on tuomittava *poissaolosta kutsunnasta* sakkoon.

120 §

Poissaolo kutsunnasta liikekannallepanon aikana

Jos 119 §:ssä tarkoitettu teko tehdään liikekannallepanon aikana, rikoksenteijä on tuomittava sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

121 §

Tottelemattomuus kutsunnassa

Asevelvollinen, joka jättää täyttämättä tai rikoo

- 1) kutsuntaviranomaisen kutsunnassa antaman määräyksen tai
 - 2) sotilasviranomaisen 26 §:ssä tarkoitettussa tarkastuksessa antaman määräyksen,
- on tuomittava *tottelemattomuudesta kutsunnassa* sakkoon.

122 §

Palveluksen välttäminen

Joka vapautuakseen asevelvollisuuden suorittamisesta tai saadakseen siitä helpotusta

- 1) vahingoittaa itseään tai terveyttään taikka sitä yrittää tai
- 2) esittää sotilasviranomaiselle valheellisen tiedon,

on tuomittava *asevelvollisuuslaissa tarkoitettun palveluksen välttämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi.

123 §

Palveluksen välttäminen liikekannallepanon aikana

Jos 122 §:ssä tarkoitettu rikos tehdään liikekannallepanon aikana tarkoituksena pysyvästi tai pitkän aikaa karttaa asevelvollisuuden suorittamista, rikoksenteijä on tuomittava vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

124 §

Tiedonantovelvollisuuden rikkominen

Asevelvollinen, joka toistuvasti jättää vastamatta 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tiedusteluun, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *tiedonantovelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon.

14 luku

Erinäiset säännökset

125 §

Tarkastukseen ja palvelukseen tuominen

Poliisi noutaa aluetoimiston virkamiehen pyynnöstä ilman laillista estettä pois jääneen asevelvollisen kutsuntaan, aluetoimiston määräämään tarkastukseen tai palvelukseen.

126 §

Tiedoksianto ulkomailla asuvalle ja muu tiedonkulku

Tässä laissa tarkoitettu päätös voidaan antaa tiedoksi ulkomailla asuvalle asevelvolliselle hallintolaissa (434/2003) tarkoitettun menettelyn lisäksi myös lähettämällä päätös asevelvollisen asuinpaikkaa lähinnä olevalle Suomen suur-
lähetystölle, lähetystölle tai lähetetyn pääkonsu-

lin, konsulin tai varakonsulin virastolle edelleen asevelvolliselle toimitettavaksi.

Asevelvollinen voi toimittaa tässä laissa tarkoitettua asiaa koskevan, sotilasviranomaiselle osoitetun ilmoituksen ja kirjeen 1 momentissa tarkoitetun ulkoasiainhallinnon viranomaisen välityksellä. Ulkoasiainhallinnon viranomaisen tulee toimittaa asiakirja tai ilmoitus viipymättä pääesikunnalle.

127 §

Kutsunnat Ahvenanmaan maakunnassa

Kutsunnat Ahvenanmaan maakunnassa toimitetaan Maarianhaminan kaupungissa. Kutsuntalautakunnassa maakunnan kuntia edustaa Maarianhaminan kaupunginhallituksen valitsema edustaja tai tämän varahenkilö.

128 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan:

1) 15 päivänä syyskuuta 1950 annettu asevelvollisuuslaki (452/1950) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen;

2) asevelvolliselle muulta kuin vakinaisen väen palvelusajalta suoritettavasta palkkauksesta 29 päivänä kesäkuuta 1953 annettu laki

(294/1953) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

129 §

Siirtymäsäännös

Aseettomaan, joka on palveluksessa tämän lain tullessa voimaan, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa ollutta asevelvollisuuslakia palvelusajan osalta.

Asevelvolliseen, joka on tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen lain nojalla vapautettu kokonaan asevelvollisuuden suorittamisesta, sovelletaan, mitä 87 §:ssä säädetään.

Tämän lain voimaantulo ei vaikuta lain voimaan tullessa voimassa olleen lain nojalla annettuihin palveluksen aloittamista tai lykkäyksen myöntämistä koskeviin päätöksiin.

Määräykset ja ohjesäännöt, jotka on annettu tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen lain nojalla, jäävät edelleen voimaan siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa tämän lain kanssa. Ne on kuitenkin uusittava kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Jos muussa lainsäädännössä viitataan tällä lailla kumottavaan asevelvollisuuslakiin, viittauksen on katsottava tarkoittavan tätä lakia. Mitä muussa laissa säädetään sotilasläänin esikunnasta ja sotilasläänin komentajasta, tarkoittaa aluetoimistoa ja aluetoimiston päällikköä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sotilaallisesta kriisinhallinnasta 31 päivänä maaliskuuta 2006 annetun lain (211/2006) 8 §:n 3 momentti, 32 §:n 2 momentti ja 33 §:n 3 momentti seuraavasti:

8 §

Sitoumus koulutukseen tai palvelukseen saapumisesta

Puolustusvoimien virkasuhteista henkilöstöä voidaan 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden lisäksi määrätä virkatehtävänä osallistumaan koulutukseen liittyviin tehtäviin. Asevelvollisuuslain (/) nojalla palveluksessa olevien osallistumisesta tässä laissa tarkoitettuun koulutukseen ja koulutukseen liittyviin harjoituksiin sekä koulutuksen tukitehtäviin säädetään asevelvollisuuslaissa.

32 §

Rekisterin tietosisältö ja tietolähteet

Rekisterinpitäjällä on kriisinhallintahenkilöstörekisteriä varten oikeus salassapitosäännösten

estämättä saada asevelvollisrekisterissä olevia tietoja sekä asevelvollisuuslain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja väestötietojärjestelmästä, poliisi- ja vankeinhoitoviranomaisilta sekä oikeushallinnon tietojärjestelmistä.

33 §

Tietojen luovuttaminen, säilytysaika ja muu käsittely

Muilta osin tietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 18 ja 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun lain (556/2007) 18 §:n 1 momentti ja 39 §:n 1 momentti seuraavasti:

18 §

Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen järjestämät vapaaehtoiset harjoitukset

Asevelvollisuuslaissa (/) tarkoitettujen kertausharjoitusten ja ylimääräisen palveluksen lisäksi reserviin kuuluvat asevelvolliset ja naisten

vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaisesti asepalveluksen suorittaneet naiset voivat osallistua puolustusvoimien järjestämiin vapaaehtoiisiin harjoituksiin. Heihin sovelletaan palveluksen aikana muualla laissa annettuja sotilasta koskevia säännöksiä.

39 §

Rekisteröiminen asevelvollisrekisteriin

Tiedot henkilöistä, jotka 28 §:n 2 momentissa tarkoitettu tavoin ilmoittautuvat puolustusvoimille ja antavat 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumuksen osallistumisesta puolustusvoimien vapaaehtoisiin harjoituksiin ja puolustusvoimien Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä ti-

laamaan koulutukseen sekä 23 ja 27 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin, merkitään asevelvollisuuslain 10 luvussa tarkoitettuun asevelvollisrekisteriin. Jollei tässä laissa toisin säädetä, rekisteröintiin sovelletaan asevelvollisuuslain 10 luvun säännöksiä.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Laki

rikoslain 45 luvun 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 45 luvun 27 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 563/2007, seuraavasti:

45 luku

Sotilasrikoksista

27 §

Sotilaat

Sotilaalla tarkoitetaan tässä luvussa:

2) asevelvollisuuttaan aseellisena tai aseettomana suorittavaa tai asevelvollisuuslain (/) 79 §:ssä tarkoitettua palveluksessa olevaa sekä naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa (194/1995) tarkoitettua palvelusta suorittavaa;

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Laki

sotilasoikeudenkäyntilain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetun sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983) 2 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1012/1995, seuraavasti:

2 §

Sotilasoikeudenkäyntiasiana käsitellään myös syyte sotilasta vastaan teosta, josta säädetään rangaistus rikoslain (39/1889) 21 luvun 1—3 tai 5—14 §:ssä, 25 luvun 7 tai 8 §:ssä, 28, 31—33 tai 35 luvussa, 36 luvun 1—3 §:ssä, 37 luvun 8—10 §:ssä, 38 luvun 1—7, 7 a, 7 b, 8 tai 8 a §:ssä taikka 40 luvun 1—3 tai 5 §:ssä. Edel-

lytyksenä on, että teko on kohdistunut puolustusvoimiin tai toiseen sotilaaseen. Sotilasoikeudenkäyntiasiana käsitellään niin ikään syyte teosta, josta säädetään rangaistus asevelvollisuuslain (/) 118 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2007